

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*



Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
A288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свида, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.

ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

ISBN 978—966—419—456—0

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025

буває статусу не просто формальної вимоги, а морального стрижня його діяльності. Вона визначає основу адвокатської діяльності, забезпечення прав клієнтів та одночасно підтримує інтереси правосуддя. Дотримання всіма адвокатами етичних норм допомагає уникнути зловживань, посилює престиж адвокатури і сприяє зростанню довіри суспільства до адвокатури та системи правосуддя.

Список використаної літератури

1. Правила адвокатської етики: рішення Звітно-виборного з'їзду адвокатів України від 09.06.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/p0001891-17> (дата звернення: 08.10.2025).
2. Заборовський В. Аморальні проступки та професійна діяльність адвоката. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2025. № 3. С. 171–176. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/325337> (дата звернення: 08.10.2025).
3. Денисовський М., Сівіцька Г. Професійна етика адвоката. *Галицькі студії: юридичні науки*. 2023. № 2. С. 17–21. URL: <https://journals.gi.ternopil.ua/index.php/law/article/view/15> (дата звернення: 08.10.2025).
4. Божко А. Етична складова правового статусу адвоката. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2024. Випуск 86: частина 5. С. 152–157. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/321266> (дата звернення: 08.10.2025).
5. Бондар І. Адвокатська етика та репутація. *Право і суспільство*. 2023. № 3. С. 3–8. URL: <https://elar.navs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c9c47c58-353b-4c76-9327-35338b699e84/content> (дата звернення: 08.10.2025).

Науковий керівник: доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент **Кіслиця Ірина Олександрівна**

Джигирей В. В.

студентка 1-го курсу магістратури
факультету адвокатури та антикорупційної діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОВЕДІНКИ АДВОКАТА У СУДОВОМУ ЗАСІДАННІ

Етичні засади поведінки адвоката під час судового засідання є однією з ключових складових його професійної діяльності, адже адвокат виконує не лише функцію захисника прав, свобод і законних інтересів клієнта, але й репрезентує високі моральні та професійні

стандарти правничої спільноти. Його поведінка, манера спілкування, культура мовлення, дотримання норм професійної етики та процесуальної дисципліни безпосередньо впливають на авторитет правосуддя, рівень довіри суспільства до судових інститутів і, зрештою, на реалізацію принципу верховенства права.

Адвокат у судовому процесі є не просто представником сторони, а активним учасником здійснення правосуддя, покликаним забезпечувати баланс між інтересами клієнта, вимогами закону та етичними нормами професії. Його діяльність має будуватися на таких фундаментальних засадах, як верховенство права, законність, незалежність, конфіденційність, уникнення конфлікту інтересів, чесність, компетентність, повага до суду, інших учасників процесу та опонентів тощо. Порушення цих принципів може не лише підірвати репутацію адвоката, а й негативно позначитися на справедливості судового рішення.

Поведінка адвоката в суді має бути прикладом професійної культури та правової зрілості. Вона охоплює як зовнішні прояви — культуру мовлення, стриманість, дотримання ділового етикету, так і внутрішні переконання — сумлінність, відповідальність, неупередженість. Саме ці якості визначають рівень довіри до адвокатури як інституту громадянського суспільства.

Варто зазначити, що адвокатська етика — це сукупність морально-правових принципів і правил, що визначають поведінку адвоката під час виконання професійних обов'язків. В основу цих положень покладено Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [1] та Правила адвокатської етики (в редакції 2019 року) [2], які регулюють стандарти поведінки та взаємодії адвоката з судом, клієнтом і іншими учасниками процесу.

Етична поведінка адвоката у судовому засіданні є невід'ємною частиною належного здійснення правосуддя та дотримання принципів справедливості. Вона передбачає поєднання високого професіоналізму з моральними якостями, що визначають авторитет адвокатури як інституту громадянського суспільства.

Однією з ключових складових етичної поведінки адвоката є поважне ставлення до суду. Адвокат, як учасник судового процесу, повинен демонструвати високу правову культуру, дотримуватися норм професійної етики та підтримувати авторитет правосуддя. Його поведінка має бути прикладом коректності, стриманості та толерантності. Поважне ставлення до суду проявляється не лише у ввічливому спілкуванні із суддею, секретарем чи іншими учасниками процесу, але й у сумлінному виконанні професійних обов'язків — поданні процесуальних документів у встановлені строки, дотриманні правил судового етикету, недопущенні образливих висловлювань чи безпідставних звинувачень.

Ще однією не менш важливою складовою є етичне ставлення до клієнта. Основою взаємовідносин між адвокатом і клієнтом є довіра, конфіденційність та добросовісність. Адвокат зобов'язаний діяти виключно в інтересах клієнта, водночас не порушуючи вимог закону і принципів професійної етики. Недопустимо вводити клієнта в оману, заздалегідь гарантувати певний результат справи або використовувати отриману від нього інформацію на шкоду його інтересам. Етична поведінка вимагає від адвоката поваги до гідності клієнта, збереження адвокатської таємниці, а також чесного інформування про перспективи справи, можливі ризики та правові наслідки.

Етична поведінка адвоката виявляється також у його ставленні до інших учасників судового процесу — суддів, прокурорів, свідків, експертів та сторін у справі. Адвокат має дотримуватися коректності у висловлюваннях і поведінці, утримуватися від будь-яких проявів неповаги, образ чи тиску. Основною метою його діяльності є не припущення опонента, а обґрунтоване й професійне переконання суду в правомірності власної позиції, що ґрунтується на доказах і вимогах закону.

Під час судового засідання адвокат має демонструвати високий рівень мовленнєвої та поведінкової культури. Його виступи повинні вирізнятися логічністю, послідовністю, аргументованістю й ґрунтуватися на достовірних фактах і положеннях закону. Використання некоректних висловлювань, підвищеного тону чи надмірної емоційності суперечить вимогам професійної етики. У цьому контексті особливо значення мають самоконтроль, здатність стримувати емоції, дотримання поваги до опонентів і шанобливе ставлення до судового процесу загалом.

Важливим складником етичної поведінки адвоката є дотримання адвокатської таємниці. Конфіденційність інформації, що надається клієнтом, є основоположним обов'язком адвоката. Розголошення такої інформації навіть після завершення справи розцінюється як серйозне порушення етичних норм, що може бути підставою для притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності, а також підриває довіру до адвокатури загалом.

Не можна оминати увагою й проблему конфлікту інтересів. Адвокат повинен уникати будь-яких ситуацій, у яких його особисті або професійні інтереси можуть суперечити інтересам клієнта. Етичні норми вимагають відмови від прийняття доручення від клієнта у разі, якщо існує загроза об'єктивності чи незалежності його позиції.

Чесність і добропорядна репутація є фундаментальними принципами професійної етики адвоката. Під час представлення справи в суді адвокат зобов'язаний надавати достовірну інформацію, не вводити суд у оману та не спотворювати факти чи докази. Будь-які

спроби маніпулювати інформацією підривають довіру до адвокатури та суперечать етичним нормам професії.

Незалежність адвоката полягає в тому, що адвокат здійснює свою діяльність самостійно, без будь-якого тиску з боку клієнта, суду чи третіх осіб, керуючись виключно законом, нормами професійної етики та власними професійними переконаннями. Ця незалежність дозволяє адвокату приймати обґрунтовані правові рішення, захищати інтереси клієнта ефективно та чесно, не піддаючись зовнішньому впливу, і таким чином підтримувати авторитет і довіру до професії в цілому.

Дотримання етичних стандартів у роботі адвоката є ключовим фактором ефективності судового процесу та зміцнення довіри до правової системи. Адвокат виконує подвійне завдання: захищає інтереси клієнта й водночас підтримує моральні та професійні цінності юридичної спільноти. Його професійна діяльність має спиратися на принципи справедливості, неупередженості, компетентності та відповідальності, що забезпечує не лише законність, а й авторитет правосуддя.

Професійна культура будь-якого юриста, а особливо адвоката, проявляється як у поведінці та манері спілкування з учасниками процесу, так і в його внутрішніх переконаннях та здатності приймати зважені рішення. Взаємини з клієнтом повинні базуватися на довірі та конфіденційності, при цьому адвокат зобов'язаний дотримуватися закону і етичних норм, уникаючи будь-яких дій, що можуть зашкодити інтересам довірителя. Важливу роль відіграє також коректна взаємодія з іншими учасниками процесу, де вирішальне значення має професійна аргументація, а не особисті емоції. Збереження конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів зміцнює незалежність адвоката і дозволяє йому здійснювати правозастосовну діяльність чесно та ефективно. У підсумку варто зазначити, що висока етична культура є не лише умовою належного виконання професійних обов'язків, а й важливим чинником формування довіри суспільства до судової системи та підвищення рівня правової свідомості в суспільстві.

Список використаної літератури

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05 липня 2012 року № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
2. Правила адвокатської етики, затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09 червня 2017 р. (зі змінами від 15.02.2019 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>

Науковий керівник: доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент **Кіслиця Ірина Олександрівна**

Бандурова В. С.

Етичні стандарти щодо адвоката: проблеми дотримання
та дисциплінарна практика 410

Баран А. С.

Професійна етика адвоката та медіатора: зміст
та співвідношення 414

Вареник В. О.

Адвокатська таємниця як основа професійної етики
та гарантія права на захист 418

Горовий В. С.

Професійна етика адвоката як моральний орієнтир сучасної
правової держави 420

Гаджисв А. М.

Софт скілс навички як складова професійної етики адвоката . . . 423

Гринюк К. О.

Етика адвоката в контексті відносин з клієнтом 426

Гудзюк Ю. Б.

Професійна етика адвоката у справах, пов'язаних
із корупцією 428

Джигирей В. В.

Етичні аспекти поведінки адвоката у судовому засіданні 432

Дмитрук Д. О.

Порушення принципу уникнення конфлікту інтересів
як підстава притягнення до дисциплінарної відповідальності . . . 436

Долженко Ю. В.

Проблема дотримання адвокатської етики у змагальному
процесі 439

Донець К. О.

Адвокатська таємниця: правові та моральні аспекти
збереження конфіденційності 443

Заборська К. А.

Ефективність адвокатської діяльності крізь призму довіри
клієнта та професійної етики 446

Загнітко А. В.

Конфлікт інтересів в адвокатській діяльності: етичні виклики
та шляхи їх подолання 449